

Trh práce

- **Na trhu práce se významně projevil pokles výkonnosti**

Výsledky za 4. čtvrtletí 2009 podle VŠPS potvrdily pokračující negativní vliv poklesu výkonnosti ekonomiky na úroveň celkové zaměstnanosti, která se v průměru za rok 2009 snížila proti roku 2008 o 1,2 %. Naopak počet nezaměstnaných se v průměru meziročně zvýšil o závažných 53,2 %.

- **Pokles zaměstnanosti se týkal převážně zpracovatelského průmyslu**

Celková zaměstnanost v roce 2009 byla v průměru 4 934,3 tis. osob, což znamená, že se meziročně snížila o 68,2 tis. osob. Ve 4. čtvrtletí se po sezónním očištění snížila proti 3. čtvrtletí o 5,4 tis. osob na 4 927,3 tis. osob. V jednotlivých sektorech přitom probíhal odlišný vývoj. Zaměstnanost v primárním sektoru se meziročně mírně snížila, v sekundárním sektoru činil pokles meziročně 124,1 tis. osob, v terciárním sektoru zaměstnanost vzrostla o 60,8 tis. osob.

Při poklesu počtu zaměstnanců proti průměru roku 2008 o 87,1 tis. osob, vzrostl počet podnikatelů v hlavním zaměstnání o 22,8 tisíc. Ke konci minulého roku klesly rovněž počty cizinců evidovaných ÚP v postavení zaměstnanců na 230,7 tis. osob, tj. meziročně o 54 tis. osob. Protichůdně se vyvíjel počet cizinců v postavení živnostníků, kterých bylo 87,8 tis., takže jejich počet se meziročně zvýšil o téměř jedenáct tisíc.

Míra zaměstnanosti ve skupině 15 až 64letých poklesla ve 4. čtvrtletí 2009 meziročně o 1,5 p.b. na 65,3 %. V průběhu roku zároveň klesal týdenní počet odpracovaných hodin v hlavním zaměstnání.

- **Meziroční růst počtu nezaměstnaných, nejvyšší za dobu existence ČR, se ve 4. čtvrtletí roku zpomalil**

Průměrný počet nezaměstnaných v roce 2009 činil 352,2 tis. osob, což znamená meziroční zvýšení o 122,4 tis. osob. Ještě ve 4. čtvrtletí se mezičtvrtletně (po sezónním očištění) zvýšil o 16,9 tis. a počet nezaměstnaných tak dosáhl 385,0 tis. osob. Meziroční nárůst nezaměstnaných byl v průběhu roku stále vyšší a mírně se snížil až ve 4. čtvrtletí. Závažné jsou velké regionální rozdíly v nezaměstnanosti.

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO 15 až 64letých se v roce 2009 v průměru zvýšila na 6,8 %, meziročně o 2,4 p. b. Ve 4. čtvrtletí dosáhla 7,3 %, což bylo o 2,9 p. b. více než před rokem. Přesto je stále nižší než průměrná míra EU 27. Počet dlouhodobě nezaměstnaných ve 4. čtvrtletí 2009 se opět mírně zvýšil o 5,6 tis. osob a činil 112,9 tis. osob. Relativně však klesl na 29,3 % v důsledku nepříznivého vývoje celkové nezaměstnanosti. Míra registrované nezaměstnanosti podle MPSV byla ve 4. čtvrtletí 8,7 % a meziročně se zvýšila o 3,3 p. b.. Obě míry mají rozdílnou metodiku, ale vykazují stejné tendence.

Změny v počtu zaměstnaných a nezaměstnaných podle VŠPS neodráží pouze interakci těchto dvou kategorií, ale promítá se do nich i interakce s kategorií ekonomicky neaktivních osob. Soustavně klesal počet volných pracovních míst, ve 4. čtvrtletí 2009 podle MPSV činil 30,9 tis. míst, tj. meziroční pokles o více než šedesát tisíc.

- **Růst průměrné mzdy byl ovlivněn propouštěním a nižší nemocností**

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda – na přepočtené počty zaměstnanců v celém národním hospodářství – činila 23 598 Kč, takže se meziročně zvýšila o 4,0 %. V samotném 4. čtvrtletí vzrostla proti stejnému období roku 2008 dokonce o 5,2 % na 25 752 tis. Kč. Tento výjimečný růst byl však ovlivněn strukturálními změnami: snížením podílu zaměstnanců s podprůměrnou mzdou v důsledku jejich propouštění, dále poklesem nemocnosti, ale také vyplácením akumulovaných mimořádných odměn v důsledku legislativních změn. Objem vyplacených mezd tak meziročně ve 4. čtvrtletí poklesl o 2,0 %, počty zaměstnanců o 6,8 %.

Zároveň se ovšem podstatně snížila inflace, spotřebitelské ceny v roce 2009 se zvýšily pouze o 1,0 % (ve 4. čtvrtletí o 0,4 %), takže mzda vzrostla reálně o 3 % (ve 4. čtvrtletí o 4,8 %). Průměrná mzda v podnikatelské sféře se nominálně zvýšila o 3,8 % na 23 411 Kč, její reálný růst byl 2,8 %. Průměrná mzda v nepodnikatelské sféře nominálně vzrostla o 4,7 % na 24 433 Kč a reálně o 3,7 %.

- ***Mzdová diferenciacie se dále prohloubila***

Meziodvětvová mzdová diferenciacie se ve 4. čtvrtletí 2009 proti stejnému období předchozího roku dále zvýšila. Mzda nejvíce poklesla v odvětvích těžba a dobývání a v odvětví ubytování, stravování a pohostinství, nejvíce vzrostla ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, dále v činnostech v oblasti nemovitostí, ale také ve zdravotní a sociální péči.